

Arkivnr: 2017/732-241
Saksbehandlar: Merethe Helland Nordnæs

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		05.03.2019
Fylkestinget		05.03.2019

Søknad om fritak frå verv som varamedlem til styret i Ferde AS

Samandrag

Thorbjørn Aarethun har søkt om fritak frå vervet som varamedlem til styret i Ferde AS. Han søker fritak frå vervet då han har fått nye arbeidsoppgåver i fylkesadministrasjonen. Han ikkje lenger er leiar av transportplanseksjonen ved samferdselsavdelinga i fylkesadministrasjonen, han har no andre arbeidsoppgåver.

Fylkesrådmannen rår til at Thorbjørn Aarethun får fritak frå vervet som varamedlem til styret i Ferde AS for resten av denne valperioden 2015-2019.

Dersom det vert innstilt på at Thorbjørn Aarethun skal få fritak frå vervet som varamedlem til styret i Ferde AS, må det gjerast innstilling til nytt val som varamedlem til styret i Ferde AS.

Økonomi: Midlar for møteverksemda er innarbeid i budsjetta

Klima: Inga effekt.

Folkehelse: Inga effekt.

Regional planstrategi: Inga effekt.

Forslag til innstilling

1. Thorbjørn Aarethun får fritak frå vervet som varamedlem til styret i Ferde AS for resten av denne valperioden 2015-2019.
2. Dersom styret i ferde AS ber Hordaland fylkeskommune om å oppnemne eit nytt varamedlem, gjer fylkestinget slikt val:

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Bertil Søfteland
leiar fylkessekretariatet

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 14.02.2019

Thorbjørn Aarethun har søkt om fritak frå vervet som varamedlem i styret i Ferde AS. Han skriv:

«Underteikna vart vald til varamedlem for Hordaland fylkeskommune i styret til Ferde A/S, som leiar av transportplanseksjonen ved samferdselsavdelinga i fylkesadministrasjonen. Denne seksjonen var sterkt involvert i gjennomføringa av bompengereformen og etablering av det regionale bompengeselskapet. Etter at eg no har endra arbeidsoppgåver i fylkeadministrasjonen, og for tida er knytt til prosjektsekretariatet i Nye Vestlandet fylkeskommune, søker eg med dette om fritak for vervet som varamedlem i styret til Ferde A/S.»

Ferde AS er ett av de regionale bompengeselskapene som er opprettet som følge av Stortingets vedtak om å samle bompengeselskapene i 5 regionale selskap. Ferde AS er eid av Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland, Vest-Agder og Aust-Agder fylkeskommuner. 22 eksisterende selskap og prosjekt er planlagt overført til det regionale selskapet. Videre skal alle nye bompengeprojekt i regionen legges til Ferde AS. Selskapet har hovedkontor i Bergen.

Formålet til selskapet er å forestå bompengefinansiering av utbyggingsprosjekt i eierfylkene. Selskapet skal administrere innkrevingen av bompenger i samsvar med samtykke fra Stortinget og avtaler med Statens vegvesen og Nye Veier AS, jf. Vegloven § 27, herunder også forvalte bompengemidler. Ferde skal ikke være pådriver for nye veiprosjekter, og skal heller ikke gi aksjonærene økonomisk utbytte.

Aksjonærer i Ferde AS er Hordaland fylkeskommune, Rogaland fylkeskommune, Aust-Agder fylkeskommune, Sogn og Fjordane fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune.

Rettsleg grunnlag:

Fritak frå teneste i verv på grunnlag av søknad er regulert i kommunelova § 15 nr. 2 som lyder:

«2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet.»

Om korleis denne regelen er å forstå, går det fram i kommentarene til kommunelova (Overå/Bernt, Kommuneloven med kommentarer):

«Fritak er betinget av at vedkommande «ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet». Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdseggrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører. Avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønsmessig. Forhold som politisk motgang, endret politisk oppfatning eller utilfredshet med organets arbeid vil imidlertid etter tradisjonell lære som utgangspunkt ikke kunne kvalifisere til fritak. Men etter at man i loven nå også har tatt inn ordet «belastning» som alternativ til «vanskelighet», kan man ikke helt utelukke slike forhold som fritaksgrunn i situasjoner hvor de har ført til helsemessige eller sosiale belastninger for et medlem, Jf. NOU 1990: 13 s. 185 hvor det blant annet uttales:

«Utvalget vil vise til at det kan være usikkert hvor langt begrepet «uforholdsmessig vanskelighet» rekker og foreslår derfor formuleringen» .....den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning...» for å klargjøre at det også kan være andre forhold enn de som er nevnt overfor som kan gjøre det svært vanskelig for en representant å fortsette i vervet, og hvor det derfor kan være rimelig å fritta vedkommende.»

Om begrepet «offentleg tillitsverv»:

Det vert her vist til brev frå Kommunal- og regionaldepartementet av 28.06.2013 ref. 12/1376-2. Denne saka gjaldt ein tolkningsuttale på om styreverv i eit aksjeselskap kunne vere eit «offentleg tillitsverv» etter kommunelova § 40 nr. 3 a.

Det går fram av uttala frå departementet at:

«Hovudomgrepet i kommunelova § 40 nr. 3 er «offentlige tillitsverv». Kva som ligg i dette omgrepet er omtalt i eit forarbeid til forvaltningslova, som og låg til grunn for endringar i tidlegare kommunestyrelova

§ 15. Omgrepet og føresegna vart vidareført i gjeldande kommunelov, slik at forarbeidet framleis er relevant. I t.prp.nr. 3 (1976-1977) s. 104 går det fram at:

«Uttrykket «offentlige» tillitsverv er valgt fordi kommunestyret og fylkestinget ikke bare velger kommunale og fylkeskommunale tillitsmenn, men også statlige tillitsmenn og tillitsmenn som det er uklart om skal karakteriseres som kommunale eller statlige eller begge deler.

Dette kan tale for at val av representantar til private einingar som selskap, i utgangspunktet ikkje var tenkt omfatta av unntaket.

Departementet meiner at ordlyden i føresegna (offentlege tillitsverv) sett i lys av forarbeida tilseier at val til styreverv i selskap som er eit eget rettssubjekt i utgangspunktet ikkje blir femna om føresegna. Når ein har eit styreverv i slikt selskap skal ein ta vare interessene til selskapet. Sjå ovanfor. Dette gjeld både når selskapet har offentlege og private eigarar. Departementet kan på den bakgrunnen vanskeleg sjå at eit slikt styreverv er eit «offentlig tillitsverv».

Ferde AS er eit aksjeselskap. Aksjelova seier dette om val og tilbaketreden av styremedlem:

«§ 6-3 Valg av styremedlem

(1) Medlemmene av styret velges av generalforsamlingen, som også bestemmer om det skal velges varamedlemmer.

§ 6-7 Tilbaketreden og avsetting før tjenestetiden opphører

(1) Et styremedlem har rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Styret og den som har valgt styremedlemmet, skal gis rimelig forhåndsvarsel.»

I vedtektene til Ferde AS § 8 går det fram at:

«Selskapet skal ha eit styre på 5 medlemmer med personlege varamedlemer. Begge kjønn skal vere representerte med minst 2 styremedlemer og 2 varamedlemer. Styremedlem med varamedlem vert valde slik at funksjonstida til styremedlemane er 2 år, men slik at 2 og 3 medlemmer er på val annankvart - 2 medlemmer er på val det første året etter stiftinga. Generalforsamlinga vel styreleiar. Styret vel sjølv nestleiar. Dagleg leiar vert tilsett av styret. Fylkesordførarane utgjer generalforsamlinga og fylkesrådmennene er valkomite.»

I vedtektene § 13 går det fram:

«For alle tilhøve som ikkje er særskilt regulerte i desse vedtektene, gjeld aksjelova.»

Vurdering:

Når det gjeld fritak frå verv som varamedlem i styret i Ferde AS har ikkje fylkestinget mynde til å gje fritak. Det går fram av aksjelova § 6-7 nr. 1 ledd at eit styremedlem har rett til å tre tilbake før tenestetida er ute. Styret og den som har vald styremedlemmet skal gis rimeleg førehandsvarsel. Fylkesrådmannen legg til grunn at det «å tre tilbake før tenestetida er ute», gjeld fritak. Aarethun må sjølv kontakte styret i Ferde AS og melde frå om fritak frå vervet som varamedlem, dersom dette ikkje allereie er ordna.

For å unngå at denne saka må handsamast i to møter i valnemnda og fylkesting, rår fylkesrådmannen til at valnemnda og fylkestinget i denne saka vel eit nytt varamedlem til styret i Ferde AS. Då er namnet klart når førespurnaden kjem frå Ferde AS.